

Nº 10/1937.

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av § 13 i fiskeristadgan, given den 23 juli 1902.

Med anledning av landstingsmannen Karl Höglunds till Landstinget den 18 februari 1937 inlämnade motion om ändring av § 13 i gällande fiskeristadga av den 23 juli 1902 samt förslag om att sagda lagrum måtte erhålla den i hans motion intagna lydelse avgav lagutskottet, till vars utlåtande motionen överlämnats, den 22 i samma månad sitt betänkande samt föreslog ändringsförslagets förkastande. Men Landstingets stora utskott, som vid ärendets behandling såsom sakkunnig anlitat landskapets fiskeriinstruktör Johannes Moliis, omfattade i princip motionen i anslutning till de av fiskeriinstruktören Moliis framhållna och uti dess betänkande Nº 2/1937 av den 24 i nämnda månad angivna synpunkterna samt hemställde, att Landstinget ville förena sig om lagutskottets avböjande förslag, och att tillika hänskjuta ärendet till behandling av landskapsnämnden, vilken finge i uppdrag att till instundande höstsession inkomma med utlåtande och eventuellt nödigbefunnet förslag i ärendet på basen av de synpunkter, som i sistnämnda betänkande framhållits och med beaktande jämväl av frågan om möjligheterna att hindra det i samband med transport och uppbavering av kräftor förekommande djurplågeriet. I tredje behandlingen förklarades motionärens lagförslag förkastat och beslöt Landstinget giva landskapsnämnden av stora utskottet föreslaget uppdrag. Landstingets ifrågavarande beslut har meddelats landskapsnämnden i

långt in i oktober samt i Finland under oktober och november månader. Därefter bäres rommen eller äggen av honan under hela vintern och våren ända till medlet eller slutet av juni och ända till 15 juli, allt efter vattendragens och respektive års olika skaplynne, då dessas embryonala utveckling är avslutad. Kräftan växer långsamt, ty först under nionde eller tionde sommaren erhåller den en längd av 10 centimeter. Skalömsningen hos mer eller mindre utvuxna djur, både hanar och honor, sker normalt en gång om året, oftast i juli; härifrån göra de honor, som på våren haft ungar, ett undantag i det att de byta skal först långt fram i augusti eller senare; under kalla år dröja de till och med till följande år, då ömsningen sker i maj-juni.

Önskvärdheten av kräftstammens upprätthållande och förkovran gör sig gällande i många länder, såsom t.ex. i Sverige och Tyskland samt även i Finland. I betraktande av det ovan framhållna och då efterfrågan å kräftor och därmed jämväl dessas värde i marknaden synes vara i stigande, torde det vara otvivelaktigt, att även landskapet bör sträva till att icke allenast bibehålla utan även att utöka kräftstammen. Men enligt verkställda undersökningar såväl i Finland som Sverige har det visat sig, att fredningstiden för kräftor bör förlängas och sådant har sedan flerfaldiga år skett i Sverige. I Finland yrkade även en av dåvarande senaten tillsatt fiskerikommitté i sitt betänkande av den 17 december 1910 på längre fredningstider, enär kommittén ansåg, att i § 13 av fiskeristadgan ingående bestämmelser om fredning tog hänsyn varken till kräftans livsbetingelser eller till villkoren för en lönande export.

Emedan kräftans parningstid i Finland inträffade under oktober och november, varefter honan gick med rommen eller äggen till medlet och slutet av juni, ansåg sagda kommitté, att kräftan var i behov av fredning under några månader av hösten och honkräftan därutöver ungefärligen till medlet av juli. Däremot fanns intet skäl att freda hankräftorna under andra tider än höstmånaderna, synnerligast som antalet hanar utan olägenhet kunde vara betydligt mindre än antalet honor. Därhärjämte togs i betraktande, att kräftan på den utländska marknaden stod högst i pris under våren och försommaren samt att hanarna för sina större klor värderades högre än honorna, föreslog kommittén, att kräftan framdeles skulle vara fredad under oktober, november och december månader samt honkräfta därutöver ända till och med den 15 juli.

Nämnda kommittés förslag har icke blivit godkänt och angående den nya kommittés åsikt, vilken för närvarande har frågan om ändring av rikets fiskerilagstiftning under behandling, uti sistnämnda hänseende känner man tillsvidare intet, enär dess betänkande ännu icke föreligger. De fredningstider under höstmånaderna ovannämnda kommitté föreslagit, synas, på grund av parningstiden och kräftans utveckling, landskapsnämnden vara berättigade, desto mer som man även i Sverige har fredat kräftan under månaderna november och december. Men fråga är, om det vore av någon synnerlig vikt att tillämpa dylikt fredande även för landskapets kräftbestånd. Landskapsnämnden tror det icke. Under den tid kommittén arbetade var Finland förenat med Ryssland och då kunde man möjligen tala om att "de läckra skaldjuren" stodo i högt pris på våren och försommaren, ty all export skedde på St. Petersburgs

där alla läckerheter överhuvud voro högt betalade av finsmakare. Men för närvarande måste förhållandena, åtminstone för Åland, anses vara betydligt annorlunda. Odiskutabelt är nämligen det sakförhållande, att all kräftexport från Åland sker till Sverige; och under de tider de åländska kräftorna finna avnämare där, vilket icke är fallet under höst, vinter och vår, måste exporten äga rum. Vid antydda förhållande och då kräftbeståndet i landskapet sålunda under höst och vintermånaderna får till största delen obeskattat utveckla sig, håller landskapsnämnden före att en fredning av kräftan icke behöver äga rum under nämnda tider.

Då numera import av kräftor till Sverige icke är tillåten förrän den 8 augusti, fångas, såsom motionären riktigt anmärkt, och förvaras kräftor i landskapet för närvarande en avsevärd tid, innan de utsläppas. Och en sumpning av kräftor under en längre tid är en besvärlig procedur och kräver stor omsorg. Den förekommer, t.ex. i Sverige, i allmänhet icke; man anser nämligen att djuren dåligt utärda livet i sump. Måste man åter företaga en längre tids sumpning, böra rymliga sumpar inrättas och dessa sättas i rinnande, rent vatten, varjämte djuren böra matas, allt åtgärder, som en kräfthandlande enligt landskapsnämndens uppfattning sällan ger sig tid till eller bryr sig om att med nödig omsorg vidtaga.

Lagutskottet har i sitt betänkande framhållit, att motionärens ändringsförslag gäve anledning till oredda och lagöverträdelser så länge kräftfångst i riket är tillåten till den 15 juli. Denna farhåga förefaller landskapsnämnden dock onödig, alldenstund exporten av

kräftor icke sker till Finland utan till Sverige, där en längre frilysningstid är påbjuden samt risken av varans konfiskering helt säkert komme att förmå uppköpare och fångstmän att tillse, det förestår ten om fredningen icke överträdde, och landskapets polismyndigheten självfallet i sin mån med all kraft komme att övervaka förbudets efterlevnad. Även den av lagutskottet gjorda invändningen om att de åländska kräftorna numera genom turismen vinna avsättning även i landskapet, har, om ock värd att i någon mån beaktas, dock icke avgörande betydelse för föreliggande frågas bedömande. Ty dels äro de turisterna icke så stora avnämare av varan, som man möjligen skulle kunna tro, dels har erfarenheten från tiden 20 juni 1933 till den 16 juli 1936, då det allmänna förbudet mot kräftfångst i landskapet var gällande på grund av landskapslagen om förbud mot kräftfångst under viss tid i sjö eller vattendrag, ådagalagt, att den kräftätande allmänheten erhöll sitt lystmäte genom import av djuren från Finland. Vid sådant förhållande bör i avseende å fastställandet av fredningsbestämmelser i landskapet huvudvikten baseras på kräftexporten på Sverige, som helt visst utgör det vida vägnar största ekonomiska utbytet av kräftfångsten, varför och då därstädes import av kräftor är förbjuden till den 8 augusti, anser landskapsnämnden, att endast en förlängning av fredningstiden för kräftan och detta till och med den 31 juli vore ändamålsenlig.

Beträffande frågan om möjligheterna att hindra det djurplågeri, som förekommer i samband med uppbevaring och transport av kräftor har försumpningen här ovan redogjorts. I likhet med fiskerilinstruktören Mo-

liis anser landskapsnämnden transportmetoderna svårligen kunna ändras. Visserligen kunde man tänka sig, att i landskapslag bestämmelser skulle utfärdas, såsom i Sverige, ehuru ej i författning föreskrivet, dock är brukligt, t.ex. därom, att vid transport på kortare sträckor, från en fiskare till närmaste kräftuppköpare, skulle användas trälådor med innermått av 17,50 och 100 cm och tvärs över lådan en vägg, så att två rum om vardera circa 50 x 50 cm bildades. I dylik låda kunde lämpligen 40 - 50 tjog kräftor, allt efter kräftornas storlek och tiden för transporten insättas. För längre transporter åter, och närmast för export, skulle kunna bestämmas, att trälådorna med lufthål runtom hade följande innermått: 10,5, 55 och 110 cm och att ett kryss insattes, så att fyra lika rum erhöles, varefter i lådorna kunde inpackas circa 25 tjog kräftor på ett under och överlag av fina grankvistar, sålunda, att alla kräftor lågo med ryggen upp, varjämte anslag på lådorna skulle angivas, att dessa ej få vändas. När angivna sätt att transportera kräftor bleve synnerligen svårt, för att icke säga omöjligt, att effektivt övervaka, synes därför enda möjligheten att förhindra antytt djurplågeri vara att förlänga kräftans fridlysning till den av landskapsnämnden föreslagna tid.

Kräftans fredande kräver jämväl förbud mot fångst av kräftor, vilka icke äro fullväxta. För bibehållande av en kraftigare kräftstam har man ansett det i åberopade § 13 stadgade minimimåttet av 10 cm. fördelaktigt.

På grund av vad har ovan framhållits och då ett synnerligen bety-

dande ekonomiskt intresse är förknippat med ett förökande och förbättrande av kräftbeståndet i landskapet, får landskapsnämnden härmed förelägga Landstinget till antagande följande förslag till ändring av åberopade § 13 i fiskeristadgan, i vilket dock icke intas några bestämmelser angående forslande, säljande m.m. av kräfta under dess fredningstid, enär sådana allaredan äro föreskrivna i landskapslagen av den 19 april 1932 om ändring av § 27 i gällande fiskeristadga:

¶Landskapslag

angående ändrad lydelse av § 13 i fiskeristadgan, given den 23 juli 1902.

§ 13.

Kräftan vare fredad och dess fångande förbjudet under tiden från och med den 1 maj till och med den 31 juli.

Likaledes vare förbjudet att fånga kräfta, som icke innehar en längd av tio centimeter, räknat från panntaggens spets till den utslagna stjärtens spets.

Erhålles vid kräftfångst kräfta, vars fångst är förbjuden eller som är undermålig, skall den genast åter utsläppas i vattnet."

Mariehamn, den 20 oktober 1937.

På landskapsnämndens vägnar:

